

18 - 7 - 27

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Aan

MVWS
cc MLZS

Deadline: 20 maart 2023

nota

Aanpassing voorwaarden beschikbaarheidbijdrage
GZ-psycholoog en psychotherapeut

TER BESLISSING

SG

Dir. Macro-Eco. Vraagst. en
Arbeidsmarkt
Team Beroepen

Opgesteld door

Datum

17 februari 2023

Kenmerk

3545523-1044111-MEVA

Uw kenmerk

Zaaknummer

1044111

Afschrift aan

Minister LZS

Bijlage(n)

1. Voorhangbrief EK
2. Voorhangbrief TK
3. Wijzigingsbesluit
gezondheidszorgpsycholoog en
psychotherapeut

1. Aanleiding

- In november bent u geïnformeerd over het feit dat, naar aanleiding van recente rechterlijke uitspraken, de voorwaarden voor het toekennen van een beschikbaarheidbijdrage voor de opleidingen tot gz-psycholoog en psychotherapeut moeten worden aangepast.
- U hebt ingestemd met:
 1. het geven van een aanwijzing aan de NZa met betrekking tot de voorwaarden voor het toekennen van een beschikbaarheidbijdrage.
 2. het aanvullen van de geldende kwaliteitseisen in de BIG-regelgeving: de opleidingsbesluiten.
- Met deze nota worden deze twee trajecten aan u voorlegd:
 1. de definitieve voorhangbrieven ten behoeve van de aanwijzing;
 2. de opleidingsbesluiten (AMVB) in concept voor internetconsultatie.

2. Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd in te stemmen met:

1. de voorhangbrieven voor de EK en TK met betrekking tot het voornemen tot het geven van een aanwijzing aan de NZa en deze te ondertekenen. De ondertekende brieven zullen worden aangeboden aan de EK en TK. De voorhangtermijn betreft 30 dagen.
2. het starten van de internetconsultatie voor de wijziging van het Besluit gezondheidszorgpsycholoog en het Besluit psychotherapeut ('opleidingsbesluiten'), om de hierin omschreven kwaliteitseisen te actualiseren en nadere regels op te nemen over de werkwijze bij de aanwijzing van opleidingsinstellingen die de opleiding tot gz-psycholoog en psychotherapeut mogen verzorgen.

Deadline:

1. De NZa dient de aanwijzing in juli 2023 te verwerken in haar beleidsregels. Hiervoor is het nodig om de voorhangprocedure zo snel mogelijk te doorlopen.
2. Doelstelling is om de gewijzigde opleidingsbesluiten uiterlijk in de zomer van 2023 te publiceren, zodat partijen tijdig duidelijkheid krijgen over welke kwaliteitseisen vanaf 1 januari 2024 gelden en zij zich hierop kunnen voorbereiden. Hiervoor dient de internetconsultatie bij voorkeur in maart plaats te vinden.

3. Kernpunten

Datum

17 februari 2023

Kenmerk

3545523-104111-MEVA

Probleem

- Er is onduidelijkheid ontstaan over de vereisten die van overheidswege gelden als minimumkader voor de kwaliteit van de opleidingen tot gz-psycholoog en psychotherapeut en de wijze van toetsing hierop. Deze onduidelijkheid is mede ontstaan doordat het voor opleidende zorgaanbieders die het praktijkdeel van de opleiding verzorgen (zogenoemde praktijkopleidingsinstellingen of POI's), vereist was om te voldoen aan aanvullende beroepsnormen om aanspraak te kunnen maken op een beschikbaarheidsbijdrage van de overheid ter financiering van de opleidingsplek.
- Op aanwijzing van VWS werd als voorwaarde in de beleidsregels van de NZa over de beschikbaarheidsbijdrage namelijk gesteld dat een POI erkend moest zijn. In de praktijk is de Commissie Registratie en Toezicht (CRT) van de Federatie van Gezondheidszorgpsychologen en Psychotherapeuten (FGzPt) deze erkenning gaan afgeven op basis van de beroepsnormen die door het College Specialismen Gezondheidszorgpsycholoog en Psychotherapeut (CSGP) van de FGzPt waren vastgesteld.
- Op 15 juli jl. heeft de bestuursrechter benadrukt dat de regelgevende bevoegdheid voor de basisberoepen (artikel 3 Wet BIG) volledig bij de minister zelf ligt¹. De ontstane praktijk waarin de FGzPt erkenningen afgeeft op basis van beroepsnormen heeft er volgens de rechtbank toe geleid dat de verenigingsregels van de FGzPt *'ten onrechte tot wettelijke regels worden verheven en als zodanig worden toegepast'*. In het daaropvolgende kort geding is toegezegd dat VWS de regels omtrent de erkenningseis zou aanpassen, in lijn met het uitgangspunt dat het aan de Minister is om duidelijke regels te stellen ten aanzien van de basisberoepen gz-psycholoog en psychotherapeut (en niet aan de FGzPt).
- Tegelijkertijd is er bij partijen onduidelijkheid over de werkwijze bij het aanwijzen van opleidingsinstellingen. In een gerechtelijke procedure bij de Raad van State stond eind vorig jaar deze werkwijze centraal: mag u als Minister van VWS advies inwinnen bij de CRT van de FGzPt over de vraag of een opleidingsinstelling aan de eisen uit de opleidingsbesluiten voldoet en is de zorgvuldigheid van de adviesprocedure voldoende geborgd? Hierbij is geoordeeld dat het niet onredelijk is dat de minister inhoudelijk advies inwint bij de CRT. De minister dient echter meer duidelijkheid te verschaffen over de criteria waarover advies wordt ingewonnen en over hoe de onafhankelijkheid en deskundigheid van het advies van de CRT wordt geborgd.²

Aanpassing voorwaarden beschikbaarheidsbijdrage d.m.v. een nieuwe aanwijzing aan de NZa

- Via een aanwijzing aan de NZa komt de eis van erkenning door de CRT van de FGzPt als voorwaarde om in aanmerking te komen voor een beschikbaarheidsbijdrage te vervallen. In het toewijzingsproces van de beschikbaarheidsbijdrage wordt voortaan primair gekeken of de POI een samenwerkingsovereenkomst heeft met een in het kader van de Wet BIG aangewezen opleidingsinstelling voor het verzorgen van een opleiding tot gz-psycholoog en psychotherapeut.

¹ Rb. Zeeland-West-Brabant 15 juli 2022, ECLI:NL:RBZWB:2022:3855.

² ABRvS 18 januari 2023, ECLI:NL:RVS:2023:202.

- Hiermee wordt voor wat betreft de kwaliteitseisen en de verantwoordelijkheid voor het borgen van de kwaliteit aangesloten bij de BIG-regelgeving en de verantwoordelijkheid die de opleidingsinstelling op grond daarvan heeft voor de kwaliteit van de gehele opleiding (óók het praktijkgedeelte van de opleiding bij de POI) en het afgeven van het diploma. Is de kwaliteit van het praktijkgedeelte niet geborgd, dan is een opleidingsinstelling reeds gehouden geen samenwerking met de zorgaanbieder aan te gaan, te borgen dat de noodzakelijke verbeteringen worden doorgevoerd of de samenwerking te beëindigen. Dat werkt door in de mogelijkheid om aanspraak te kunnen maken op de beschikbaarheidsbijdrage.
- In het verlengde hiervan is het wenselijk en noodzakelijk geacht om de geldende kwaliteitseisen in de BIG-regelgeving, de opleidingsbesluiten, nader te bezien en op onderdelen aan te vullen.

Datum

17 februari 2023

Kenmerk

3545523-104111-MEVA

Aanpassing opleidingsbesluiten (AMvB's): kwaliteitseisen

- Het aanvullen van de vereisten van de BIG-regelgeving sluit aan bij de oproep van de rechter, die heeft benadrukt dat het aan de Minister is om duidelijke eisen te stellen ten aanzien van de basisberoepen gz-psycholoog en psychotherapeut en niet aan het CGSP van de FGzPt. Daarnaast wordt hiermee beoogd tegemoet te komen aan de behoefte van het veld aan aanvullende normen ter kwaliteitsborging van de opleidingen. Tot slot wordt hiermee een belangrijke stap gezet richting aansluiting bij verschillende op onderwijsterrein gebruikelijke kwaliteitsnormen, zoals ook wenselijk wordt geacht bij de bredere herziening van de beroepenstructuur in de psychologische zorg.
- Bij het vaststellen van de nadere (kwaliteits)eisen aan de opleidingen en opleidingsinstellingen is gekeken naar de in het veld ontstane normen en de op onderwijsterrein gebruikelijke kwaliteitsnormen. Tegelijkertijd is getracht overregulering te voorkomen. Doel van het opleidingsbesluit is immers nadrukkelijk om een *minimum* vast te stellen. Dit heeft geleid tot enkele meer overkoepelende vereisten met als doel om voor alle relevante facetten van de opleiding (zoals het onderwijsprogramma, docententeam en het leer- en werkklimaat) het kwaliteitsniveau verder te borgen.

Aanpassing opleidingsbesluiten (AMvB's): werkwijze rondom aanwijzing opleidingsinstellingen

- Ten slotte wordt het beleid van VWS m.b.t. de aanwijzing van opleidingsinstellingen die de opleiding tot gz-psycholoog of psychotherapeut mogen verzorgen verhelderd.
- Uitgangspunt in de regelgeving is dat de Minister van VWS de opleidingsinstellingen aanwijst die een opleiding tot gz-psycholoog of psychotherapeut mogen verzorgen. Alleen opleidingsinstellingen die aan alle vereisten uit de opleidingsbesluiten voldoen, komen voor aanwijzing in aanmerking. Om te kunnen beoordelen of dit het geval is, is de vaste werkwijze dat alvorens tot aanwijzing wordt overgegaan eerst advies wordt gevraagd aan de CRT van de FGzPt.
- Hoewel het u ook zonder expliciete bepaling in regelgeving vrijstaat om advies te vragen aan de CRT naar aanleiding van een ontvangen verzoek tot aanwijzing, is er met dit (ontwerp)besluit voor gekozen de gehanteerde werkwijze expliciet te verankeren in regelgeving. Dit om alle eventuele onduidelijkheid hieromtrent weg te nemen en ook duidelijk te verankeren dat bij het verzoek om advies steeds expliciet aan de CRT zal worden verzocht om

dit met inachtneming van de vereiste onafhankelijkheid op te stellen. In de toelichting is ingegaan op de vraag waarom juist aan de CRT advies wordt gevraagd (inhoudelijke deskundigheid).

- In het verlengde hiervan wordt ook expliciet vastgelegd dat een opleidingsinstelling verplicht is om mee te werken aan een in uw opdracht door de CRT uit te voeren visitatie om te beoordelen of de opleidingsinstelling op enig moment nog steeds voldoet aan de vereisten uit het besluit. Dit om ook nadat eenmaal een aanwijzing is afgegeven toe te zien op de vereisten uit het besluit.

Datum
17 februari 2023

Kenmerk
3545523-104111-MEVA

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

Tot op heden heeft dit onderwerp niet de aandacht van politieke partijen.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie Opleidingsinstellingen

- Er zijn op dit moment acht opleidingsinstellingen die de opleiding tot gz-psycholoog en/of psychotherapeut verzorgen:
 - o De zeven grotere opleidingsinstellingen verenigd in vLOGO zijn blij met de stap die wordt gezet in de kwaliteitsborging van de opleidingen. Zij hebben aangegeven dat de kwaliteitseisen die expliciet in regeling zijn vastgelegd weliswaar worden aangescherpt, maar de opleidingsinstellingen hier in de praktijk al aan voldoen. Het leidt voor deze partijen derhalve niet tot wijzigingen of nieuwe administratieve lasten.
 - o Daarnaast is er nog een kleinere opleidingsinstelling actief (CCD) die geen lid is van vLOGO. Ook CCD geeft aan in de praktijk al aan de nieuwe kwaliteitseisen te voldoen.

Werkgevers / zorgaanbieders

- Werkgeversorganisatie MEERGGZ (10 leden ten opzichte van ongeveer 500 POI's) betreurt het dat zorgaanbieders die als POI een opleidingsplek willen aanbieden, afhankelijk blijven van de samenwerking met een opleidingsinstelling en dat het daarbij mogelijk blijft dat de opleidingsinstelling aanvullende eisen stelt. De afhankelijkheid van POI's van een samenwerkingsrelatie met een opleidingsinstelling volgt onzes inziens onvermijdelijk uit de wettelijke verantwoordelijkheid die de opleidingsinstelling heeft voor de kwaliteit van de (gehele) opleiding en de afgifte van het diploma. De vrijheid om als opleidingsinstelling nadere eisen te stellen aan de samenwerking met een POI sluit aan bij die verantwoordelijkheid, het minimumkarakter van de normen in de besluiten en de vrijheid die een opleidingsinstelling heeft om (met inachtneming van het minimumkader uit de regelgeving) te besluiten met wie de samenwerking wordt gedaan.
- De overige werkgeversorganisaties, De Nederlandse GGZ en de LVVP, kunnen zich vinden in de voorgestelde wijzigingen.
- De eerdere rechtszaken tegen VWS over de werkwijze bij de aanwijzing van opleidingsinstellingen en het toekennen van beschikbaarheidsbijdragen werden aangespannen door voormalig POI Silver, tevens bestuurslid van MEERGGZ. Silver heeft inmiddels zelf een aanvraag ingediend om te worden aangewezen als opleidingsinstelling en dus de opleiding als geheel te gaan aanbieden.

Silver zal hiertoe worden getoetst op de huidige vereisten in het Besluit gezondheidszorgpsycholoog.

Datum
17 februari 2023

Kenmerk
3545523-104111-MEVA

Orthopedagoog-generalist

- Op dit moment heeft het Besluit opleidingseisen orthopedagoog-generalist grotendeels dezelfde inhoud als de opleidingsbesluiten voor de gz-psycholoog en psychotherapeut. Hoewel het wenselijk is om de kaders voor kwaliteitszorg en toetsing van de kwaliteit in de opleidingsbesluiten zo eenduidig mogelijk te houden, is er op dit moment geen onmiddellijke urgentie om het Besluit orthopedagoog-generalist aan te passen. Dit besluit wordt op een later moment gewijzigd, zodat er direct eenduidigheid met het Besluit gezondheidszorgpsycholoog-generalist (vanwege de herziening van de beroepenstructuur GGZ; beoogde inwerkingtreding 1 januari 2025) wordt gerealiseerd. Dit wordt ook nader toegelicht in de toelichting bij het (ontwerp)besluit.

c. Financiële en personele gevolgen
Geen.

d. Juridische aspecten haalbaarheid
Juridisch haalbaar.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

- De wijzigingen zijn afgestemd met WJZ, PZO, CZ en LZ.
- De wijzigingen zijn ook afgestemd met de NZa.
- Stichting TOP Opleidingsplaatsen (TOP) en de NZa hebben een rol in het toewijzingsproces van de beschikbaarheidsbijdrage. TOP (die zich namens VWS bezighoudt met het toewijzingsproces ten behoeve van het opstellen van het verdeelplan) heeft de wijziging in de voorwaarden inmiddels verwerkt in haar toewijzingsprotocol. De NZa heeft aangegeven dat het niet nodig is om op deze aanwijzing een uitvoeringstoets te doen.
- De FGzPt is betrokken geweest bij het uitdenken van de oplossingsrichting en de inhoud van de opleidingsbesluiten en kan zich hierin vinden. Hiernaast is ook los met de beroepsvereniging Nederlands Instituut van Psychologen gesproken. De Nederlandse Vereniging voor Psychotherapeuten heeft aangegeven geen behoefte te hebben aan verdere afstemming als al met de FGzPt is gesproken.
- De wijzigingen zijn verder besproken met:
 - o De opleidingsinstellingen via hun vereniging vLOGO;
 - o CCD, de opleidingsinstelling die geen lid is van vLOGO;
 - o De drie werkgeversverenigingen in de GGZ: de Nederlandse GGZ, LVVP en MEERGGZ.
 - o OCW in relatie tot de WHW-bepalingen waarbij wordt aangesloten.

f. Gevolgen administratieve lasten

- Voorheen konden TOP en de NZa voor de beoordeling of POI's in aanmerking kunnen komen voor beschikbaarheidsbijdrage uitgaan van het erkenningenregister van de FGzPt. Met de voorgenomen aanwijzing dient te worden getoetst of er een samenwerkingsovereenkomst tussen een POI en een opleidingsinstelling is gesloten voor het verzorgen van de opleiding tot gz-psycholoog of psychotherapeut. De meeste POI's en opleidingsinstellingen zijn al in bezit van een samenwerkingsovereenkomst omdat deze meestal wordt gesloten nadat de FGzPt een erkenning afgeeft. Partijen dienen voor

het ontvangen van beschikbaarheidsbijdrage voor het komende subsidiejaar deze samenwerkingsovereenkomsten te controleren of deze nog actueel zijn of dienen een nieuwe samenwerkingsovereenkomst te sluiten. Dit is haalbaar.

- De gevolgen voor opleidingsinstellingen en POI's zijn gering, omdat de aanvullende kwaliteitseisen in de opleidingsbesluiten veelal gebaseerd zijn op normen die door het veld breed worden gedragen en in de regel in acht worden genomen.
- Hoewel de IGJ in de Wet BIG de wettelijke taak heeft om toe te zien op de opleidingen, wordt deze taak feitelijk niet ingevuld. Deze taak heeft lange tijd niet op het netvlies van de IGJ gestaan, omdat het merendeel van de opleidingen die toegang geven tot het BIG-register onder de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (OCW) en hiermee onder het toezicht van de Inspectie van het Onderwijs, vallen. Voor de opleidingen tot gz-psycholoog, psychotherapeut en orthopedagoog-generalist is dat niet het geval, waardoor een toezichtrol vanuit de IGJ van belang is. Gestreefd wordt naar concretere afspraken hierover.

g. Toezeggingen
N.v.t.

h. Fraudetoets
Geen bijzonderheden.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Datum
17 februari 2023

Kenmerk
3545523-104111-MEVA